

Imperfektin ja preteritin käyttö

Imperfektin käyttö

Imperfekti ilmaisee menneessä ajassa tapahtunutta tekemistä, tilaa tai olosuhteita, joilla ei ole selvää alkua tai loppua. Sitä käytetään **kuvailemiseen** tai **toistuvien tapahtumien** kertomiseen:

Mario trabajaba, comía y dormía.

Imperfektiä käytetään, jos voidaan kysyä: Minkälainen se/hän oli? Minkälainen tilanne oli? Oliko tapana? Oliko aikomus? Sitä käytetään aina seuraavissa tapauksissa:

- Kun **kuvaillaan** tilaa, tilannetta tai henkilöä: *Mi profesor era peruano, tenía el cabello largo.*
- Kun tekeminen on **jatkuva**: *Cuando éramos jóvenes, sólo queríamos estudiar.*
- Kun tekeminen on **toistuvaa**: *Por las mañanas iba a una academia de idiomas.*
- Usein nämä: **Kello**: *Eran las cinco.* **Päiväys/viikonpäivä**: *Era 15 de noviembre. Era viernes.* **Sää**: *Hacía sol.* **Ikä**: *Yo tenía 10 años.*
- Kun toiminta jää kesken tai ei ollut vielä tapahtunut verrattaessa siihen ajankohtaan, josta on puhe: *Eran las seis y el autobús salía a las nueve.*
- Kun kerrotaan, mitä jossakin lehdessä tai kirjassa sanottiin: *En el periódico se decía que este año el fenómeno de El Niño no es tan fuerte.*
- Kun kerrotaan, mitä jossain kuvassa tapahtuu: *En esa foto tú tocabas la guitarra.*

Preteritin käyttö

Preteriti ilmaisee menneessä ajassa tapahtunutta tekemistä, joka nähdään yhtenä kokonaisuutena, jolla on alku ja loppu. Sitä käytetään jos voidaan kysyä: Mitä tapahtui tai mitä tehtiin ja milloin? Mitä sitten tapahtui ja kauanko? Siksi preteritiä käytetään usein **yksittäisten tapahtumien** kertomiseen:

Se levantó, se duchó y salió.

Huomaa myös, että preteritiä käytetään kun lausutaan **kokonaisarviota** jostakin tai tehdään **yhteenveto**:

El siglo XIX fue una época de industrialización.

Preteriti ja imperfekti yhdessä

Preteriti ja imperfekti ovat saman aikamuodon (suomessa imperfekti) eri aspekteja. Suomen kielessä sama aspektien ero ilmaistaan toisin, vertaa:

Söin pizzan. (*Comí una pizza.*) Söin pizzaa. (*Comía pizza.*)

Jos samassa virkkeessä on enemmän kuin yksi menneen ajan verbi, verbimuoto määräytyy sillä perusteella, mikä on verbien ilmaisemien tapahtumien suhde. Jos verbit ilmaisevat yhtäaikaista toimintaa tai tilaa, molemmat tulevat samaan muotoon sen mukaan, onko kyse **jatkuvasta toiminnasta (imperfekti)** vai **yksittäisestä, päättyneestä toiminnasta (preteriti)**.

El chico se cayó y se levantó. = Poika kaatui ja nousi ylös.

Mi esposo tocaba la guitarra y yo cantaba. = Mieheni soitti kitaraa ja minä lauloin.

Jos on kyse toiminnasta, jonka aikana tapahtuu jotain muuta, se verbi, jonka aikana muuta tapahtuu, tulee imperfektiin ja toinen verbi tulee preteritiin.

Cuando caminaba en la calle, me atropelló un coche. = Kun kävelin kadulla, auto ajoi ylitseni.

Verbimuodon valinnassa korostuu puhujan näkökulma. Puhtaasti kieliopillisesti usein molemmat verbimuodot ovat mahdollisia, ero onkin merkityksessä.

Imperfektin ja preteritin merkityseroja

Tietyt verbit voivat saada eri merkityksen preteritissä ja imperfektissä:

- HABER = olla / tapahtua, sattua

En la fiesta había mucha gente. Ayer hubo un accidente.

- SABER = tietää / saada tietää

No sabía dónde estaban. No supe la noticia hasta ayer.

- CONOCER = tuntea / tutustua

Yo no los conocía. ¿Dónde conociste a tu marido?

- TENER = olla, omistaa / saada

Teníamos muchas flores en el jardín. Tuve mi primer hijo a los 20 años.

- TENER QUE, DEBER= täytyä/olla määrä

Preteritissä on aina kyse täyttyneestä tapahtumasta. Imperfektissä verbit merkitsevät usein lähinnä "olla määrä, piti".

Tuvimos que tomar un taxi. Tenía que salir a las ocho pero me retrasé.

- QUERER

Imperfekti ei ilmaise toteutuiko asia. Preteriti ilmaisee, että se, mitä haluttiin toteutui.

Había personas que querían cambiar las reglas. Quisieron cambiar las reglas.

Imperfekti

SÄÄNNÖLLINEN TAIVUTUS

AR-päätteiset verbit	ER-päätteiset verbit	IR-päätteiset verbit
habl – aba	com – ía	viv – ía
habl – abas	com – ías	viv – ías
habl – aba	com – ía	viv – ía
habl – ábamos	com – íamos	viv – íamos
habl – abais	com – íais	viv – íais
habl – aban	com – ían	viv – ían

EPÄSÄÄNNÖLLISET VERBIT

ser	ir	ver
era	iba	veía
eras	ibas	veías
era	iba	veía
éramos	íbamos	veíamos
erais	ibais	veíais
eran	iban	veían

Preteriti

SÄÄNNÖLLINEN TAIVUTUS

AR-verbit	ER-verbit	IR-verbit
habl – é	com – í	viv – í
habl – aste	com – iste	viv – iste
habl – ó	com – ió	viv – ió
habl – amos	com – imos	viv – imos
habl – asteis	com – isteis	viv – isteis
habl – aron	com – ieron	viv – ieron

Huomaa preteritin oikeinkirjoitus, ääntämisasu ei saa muuttua: *yo llegué / él llegó*.

Huomaa myös preteritin muodostus, jos verbin vartalo päättyy vokaaliin: vokaalien välissä *i* muuttuu *y*:ksi

oír	caerse
oí	me caí
oíste	te caíste
oyó	se cayó
oímos	nos caímos
oísteis	os caísteis

oyeron se cayeron

Kenkäverbit:

Ar- ja er-päätteisten kenkäverbien preteriti on säännöllinen. Ir-päätteiset kenkäverbit preteritissä: vokaalinmuutos tapahtuu vain yksikön 3. ja monikon 3. persoonassa (ns. sandaaliverbit):

Preferir (ie)

preferí	preferimos
preferiste	preferisteis
prefirió	prefirieron

Pedir (i)

pedí	pedimos
pediste	pedisteis
pidió	pidieron

EPÄSÄÄNNÖLLINEN PRETERITI

ir + ser	dar	ver
fui	di	vi
fuiste	diste	viste
fue	dio	vio
fuimos	dimos	vimos
fuisteis	disteis	visteis
fueron	dieron	vieron

Muut epäsäännölliset preteritit voidaan jakaa taivutuksen mukaan kahteen ryhmään:

Caber – **cup**

Estar – **estuv**

Poder – **pud**

Poner – **pus**

Saber – **sup**

Tener – **tuv**

Hacer – **hic/z**

Querer – **quis**

Venir – **vin**

+ e	Decir – dij	+ e
+ iste	Traer – traj	+ iste
+ o	Producir – produj	+ o
+ imos	Conducir – conduj	+ imos
+ isteis	Traducir – traduj	+ isteis
+ ieron		+ eron

Huomaa, että epäsäännöllisten preteritien painotus on säännöllinen: *estuviste*. (**ei** painomerkkejä!)